

Psallite Deo zingt op 15 december de delen 1,3,5,6 uit het Weihnachtsoratorium van J.S. Bach. Wat raakt medewerkers in dit deel? Vier personen reflecteren:

Heleen Snel- Maat, koorlid van Psallite Deo, reageert op de 1^e cantate:

Want zie, ik verkondig u grote blijdschap... Of het nu in een koude en schaars verlichte kerk was, zoals in de tijd van Bach... Of het nu in een hedendaagse modern verwarmde en verlichte kerk is... De boodschap uit de Bijbel, vertolkt in het Weihnachtsoratorium van Bach, is door de eeuwen hetzelfde gebleven!

*Jauchzet, frohlocket, auf, preiset die Tage, rühmet, was heute der Höchste getan!
Lasset das Zagen, verbannet die Klage, stimmet voll Jauchzen und Fröhlichkeit an! Dienet dem Höchsten mit herrlichen Chören, laßt uns den Namen des Herrschers verehren!
(Juicht nu en jubelt! Komt, prijst deze dagen. Roemt wat heden d'Allerhoogste heeft gedaan
Weest niet bevreesd en staakt uw klagen. Heft nu uw lofzang vol vrolijkheid aan! Dient de Allerhoogste met luisterrijke koren. Laat ons de naam van de Koning vereren.)*

Tijdens het inleidend orkest, voel ik de spanning opbouwen, voordat het openingskoor losbarst: "Jauchzet, frohlocked"

Majesteus is de indruk, die het op mij maakt. Net als de boodschap die tot alle volken gebracht wordt; voor iedereen bestemd!

Hierna wordt door verschillende solisten de zoektocht van Jozef en Maria vertolkt, waarna in een stal het kindeke Jezus werd geboren.

Als koor mogen we dit deel besluiten met een plechtig koraal over de reden van Christus' komst op aarde. De boodschap is rond, maar het verhaal gaat nog verder in de volgende delen van het Weihnachtsoratorium!

Het zingen van deze stukken vind ik een geweldige, maar ook verantwoordelijke taak! Niet alleen de noten zingen (soms best pittige stukken), maar vooral bewust zijn van de inhoud van de tekst en dat proberen over te brengen naar het luisterend publiek.

Hiervoor hebben we veel voor geoefend en geschaafd, waarbij we nu toeleven naar ons concert op 15 december! Dat we in alle bescheidenheid deze grootse muziek, met deze rijke boodschap, ten gehore mogen brengen! Ik zie ernaar uit!

Komt u luisteren?

Casper van Nugteren, artistiek leider, repetitor en fagottist van het Dordrechts Kamer Orkest reageert op de 3^e cantate:

Om uitdrukking te geven aan een gevoel van verlangen en liefde, heeft Bach dit duet op een bijzondere manier vormgegeven.

De muziek, afkomstig uit zijn 'weltliche' kantate BWV 213, de zgn. Hercules-kantate, is in een nieuw jasje gestoken:

- van F naar A majeur
- oboe d'amores, de herdersinstrumenten die tevens de liefde symboliseren, in plaats van altviolen
- sopraan en bas vervangen alt en tenor

De combinatie van sopraan en bas - ook al te horen in no 7 van de 1^e cantate - wordt door de luisteraars van Bachs religieuze muziek in zijn algemeenheid opgevat als een zang tussen Christus de Bruidegom met Zijn bruid. De stemmen hebben eensgezind dezelfde tekst en zingen dezelfde melodie, een tweestemmig lied over Gods liefde en ontferming.

Luistert u ook naar de prachtige melodisch-ritmische vondsten, bijvoorbeeld het kort-lang motief in de even maten van het Ritornello. Daarvan wordt wel gezegd dat Bach dit gebruikte om tegemoet te komen aan de muzikale wensen van het hof rond 1730. In het gehele duet is te horen hoe groots de muziek van Bach is. De constructie is van een enorme logica maar het blijft toch vooral prachtige muziek, waarin de hobo's, de zangstemmen en het continuo elk met hun eigen rol, uitdrukking geven aan het vertrouwen in Gods liefde en erbarmen.

Vanuit de speler beschouwd: Ik speel als fagottist vaak de continuo-partij van dit duet. De uitgebreide da Capo vorm heeft tot gevolg dat er 3 bladzijden vol noten en zonder rusten gespeeld moeten worden. Een flinke klus, dat zal ik toegeven.. Maar de schoonheid en betekenis van dit deel maken het toch een "lichte" opgave.
Bijlagen

Petra Stoute, lid van het CLARUS solistenkwartet, reageert op de 5e cantate:

Dit fragment is kenmerkend voor de 5de cantate die gaat over de zoektocht van de wijzen uit het oosten. Tegelijkertijd gaat het ook over de zoektocht van de gemeente, de gelovige, naar Jezus. Het uitzien naar Zijn troostende aanwezigheid. In dit gedeelte zuchten sopraan en tenor, ze vragen zich af wanneer de Messias nou eindelijk eens komt. De eyeopener komt uit de mond van de alt: *Zwijgt, Hij is reeds werkelijk hier.*

Je kan soms kan je zo bezig zijn met zoeken en praten dat je niet ziet dat het Licht er werkelijk al is. Het 'Schweigt' klinkt wat bruut, maar de verstilling kan je ogen openen voor dat wat je anders over het hoofd ziet.

Arjen J.A. Uitbeijerse, dirigent van Psallite Deo, reageert op de 6^e cantate:

Cantate VI van Bachs Weihnachtsoratorium is geschreven voor *Epiphanyas*, het feest van de verschijning van Christus (6 januari). Bach laat de evangelist reciteren over de zoektocht van de drie wijzen, in andere tradities drie koningen genoemd. Ze dreigen misleid te worden door Herodes, maar God wijst hun de weg: als zij de koninklijke ster volgen, vinden ze uiteindelijk de Koning: Jezus Christus, Die als een Kind geboren is in Bethlehem. Ze aanbidden Hem en bieden Hem hun geschenken aan: goud, wierook en mirre.

En dan volgt daarop in Bachs oratorium een wonderschoon en ontroerend koraal: Ich steh an deiner Krippen hier. Temidden van alle boosaardige plannen van koning Herodes laat Bach de muziek stilstaan bij de kribbe. Uiteindelijk ligt daar de Koning om Wie het werkelijk gaat. En daar gaat ook alle muzikale aandacht naar uit.

'Ich steh an deiner Krippen hier,
O Jesulein, mein Leben;
Ich komme, bring und schenke dir,
Was du mir hast gegeben.

Nimm hin, est ist mein Geist und Sinn,
Herz, Seel und Mut, nimm alles hin,
Und lass dir's wohl gefallen.'

Wat mij betreft is dit koraal een icoon van kerst: middenin een wereld vol duisternis, smerigheid, onrecht, geweld, list en bedrog zet God een kribbe neer en biedt de mensen Zijn Zoon, Zijn vrede en verzoening aan.

Daarom kan ik dit koraal, waarin tekst en muziek in volmaakte harmonie klinken, niet vaak genoeg horen en uitvoeren.

Komt u ook luisteren op 15 december? Graag tot ziens!